

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/2005 vp

Hallituksen esitys laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 25 päivänä lokakuuta 2005 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi rikoslain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 169/2005 vp).

Lakialoitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä

- lakialoitteen laiksi rikoslain 8 luvun 2 §:n muuttamisesta (LA 93/2003 vp — Päivi Räsänen /kd), joka on lähetetty valiokuntaan 22 päivänä lokakuuta 2003 ja
- lakialoitteen laiksi rikoslain 25 luvun muuttamisesta (LA 60/2004 vp — Marjuka Karttunen /kok ym.), joka on lähetetty valiokuntaan 19 päivänä toukokuuta 2004.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Janne Kanerva, oikeusministeriö
- lainsäädäntösihteeri Minna-Kaisa Liukko, ulkoasiainministeriö
- käräjätuomari Helena Salo-Pankakoski, Vantaan käräjäoikeus
- valtiosyyttäjä Jorma Äijälä, Valtakunnan-syyttäjänvirasto
- kihlakunnansyyttäjä Markku Uotinen, Turun kihlakunnan syyttäjänvirasto
- rikosylitarkastaja Marko Viitanen, Helsingin kihlakunnan poliisilaitos
- asianajaja Antti Riihelä, Suomen Asianajajaliitto
- puheenjohtaja Paavo Isaksson, Kaapatut Lapset ry
- professori Pekka Koskinen
- professori Ari-Matti Nuutila.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- professori Raimo Lahti
- professori Veli-Pekka Viljanen.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITTEET

Hallituksen esitys

Syyteoikeuden vanhentumista koskevia rikoslain säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi niin, että tiettyjen lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten syyteoikeus ei vanhene ennen kuin asianomistaja täyttää 28 vuotta. Tämä koskisi lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä ja törkeää lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä sekä alle 18-vuotiaaseen kohdistunutta raiskausta, törkeää rais-

kausta ja pakottamista sukupuoliyhteyteen. Syyteoikeuden vanhentumisaika jatkuisi vielä mainitun iän saavuttamisen jälkeen, jos vanhentumisaikaa on jäljellä rikoksen enimmäisrangaistukseen perustuvien yleisten vanhentumissäännösten perusteella. Rangaistuksen tuomitsemisen estävää vanhentumista ja tuomitun vankeusrangaistuksen raukeamista koskeviin säännöksiin ehdotetaan tehtäviksi syyteoikeuden poik-

keuksellisen päättymisajankohdan edellyttämät muutokset. Näitä lapsiin kohdistuviin seksuaalirikoksiin liittyviä erityissäännöksiä sovellettaisiin taannehtivasti jo vuonna 1999 tai sen jälkeen tehtyihin rikoksiin.

Kansainvälisen rikostuomioistuimen perussäännön mukaan vanhentumisajat eivät koske sen toimivaltaan kuuluvia rikoksia. Sen vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että syyteoikeus ei vanhennu, jos kysymyksessä on sodankäyntirikos, törkeä sodankäyntirikos, ihmisoikeuksien loukkaaminen poikkeuksellisissa oloissa tai törkeä ihmisoikeuksien loukkaaminen poikkeuksellisissa oloissa. Oikeus tuomita rangaistus näistä rikoksista ei myöskään vanhentuisi, eikä niistä tuomittu määräaikainen vankeusrangaistus raukeaisi.

Rikoslakiin ehdotetaan lisättäväksi toiselle kuuluvan henkilötodistuksen väärinkäyttöä koskeva rangaistussäännös. Sen mukaan sakolla rangaistaisiin sitä, joka erehdyttääkseen yksityistä henkilöä antaa oikeudellisesti merkityksellisen tiedon käyttämällä toisen henkilön henkilötodistusta, passia, ajokorttia tai muuta sen kaltaista viranomaisen myöntämää todistusta. Pakkokeinolakia muutettaisiin niin, että toiselle kuuluvan henkilötodistuksen väärinkäytön yhteydessä voitaisiin turvautua jokamiehen kiinnotto-oikeuteen ja henkilöntarkastukseen.

Rikoslakiin ehdotetaan myös otettavaksi lapsikaappausta koskeva rangaistussäännös, joka perustuisi lapsen omavaltaisesta huostaanotosta säädettyyn rangaistussäännökseen. Tekijä syyllistyisi lapsikaappaukseen, jos lapsen omavaltaisessa huostaanotossa lapsen huoltoa koskevia oikeuksia loukaten lapsi viedään pois asuinval-

tiostaan tai jätetään palauttamatta sinne ja lapsen huoltoa koskevia oikeuksia oli poisviemisen tai palauttamatta jättämisen hetkellä tosiasiallisesti käytetty tai olisi käytetty ilman poisviemistä tai palauttamatta jättämistä. Rangaistukseksi tuomittaisiin sakkoo tai enintään kaksi vuotta vankeutta. Lapsikaappauksesta voitaisiin jättää syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksentekijä on vapaaehtoisesti palauttanut lapsen, jos lapsen etu sitä vaatii tai jos siihen on muu erityinen syy.

Lisäksi rikoslakiin ehdotetaan tehtäväksi eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan vuoden 2006 alussa.

Lakialoitteet

Lakialoitteessa LA 93/2003 vp ehdotetaan rikoslain voimassa olevaan 8 luvun 2 §:ään lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan syyteoikeus lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä ja lapsen törkeästä seksuaalisesta hyväksikäytöstä alkaisi vanhentua vasta, kun uhri on tullut täysi-ikäiseksi.

Lakialoitteessa LA 60/2004 vp ehdotetaan, että rikoslain 25 lukuun lisättäisiin uusi 5 a §, joka sisältäisi lapsikaappauksen tunnusmerkistön. Sen mukaan lapsikaappauksesta tuomittaisiin kuuttatoista vuotta nuoremman lapsen vanhempi, kasvatusvanhempi tai huoltaja taikka lapselle läheinen henkilö, joka omavaltaisesti ottaa lapsen huostaansa viemällä tämän ulkomaille tai jättämällä tämän sieltä palauttamatta. Rangaistukseksi ehdotetaan enintään kahta vuotta vankeutta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten erityinen vanhentumisaika

Hallituksen esityksessä ehdotetaan syyteoikeuden vanhentumista koskevien rikoslain säännösten muuttamista niin, että lapsen seksuaalisen hyväksikäytön ja törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön syyteoikeus vanhentuu aikaisin-

taan, kun asianomistaja täyttää 28 vuotta. Sama sääntö ehdotetaan ulotettavaksi koskemaan myös raiskausta, törkeää raiskausta ja pakotamista sukupuoliyhteyteen, jos teko on kohdistunut 18 vuotta nuorempaan henkilöön.

Ehdotus johtuu (s. 22/I) siitä, että juuri lapsiin kohdistuvat seksuaalirikokset ovat luonteeltaan sellaisia, että niiden tuleminen viranomaisen tietoon voi viivästyä. Tämä voi aiheutua ensinnäkin siitä, että uhri on pitkän aikaa rikoksen jälkeen edelleen tekijän määräysvallan piirissä. Toiseksi nämä rikokset erityisesti hyvin pieniin lapsiin kohdistuneina ovat sellaisia, että uhri ei välttämättä heti miellä tekojen tosiasiallista luonnetta. Kolmantena myöhäisen ilmoituksen syynä voidaan pitää sitä, että vaikka lapsi mieltäisikin teon luonteen, hän saattaa kokonaan torjua sen käsittelyn mielessään. Tällöin rikos saattaa tulla ilmi vasta vuosien kuluttua. Toisaalta ilmi tulleissakin tapauksissa näiden rikosten laatu johtaa helposti siihen, että mahdollista oikeudenkäyntivaihetta edeltävä asian selvittely vie aikaa tavanomaista enemmän.

Edellä mainituista syistä lakivaliokunta pitää lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten vanhentumisaikojen koskevaa uudistusta tärkeänä ja puoltaa sen hyväksymistä. Valiokunnan mielestä tällaiselle vanhentumisaikojen pidentämiselle ei ole myöskään rikosoikeudelliseen järjestelmään liittyviä periaatteellisia esteitä, koska rikoslakiin jo nykyisinkin sisältyy rikosten enimmäisrangaistuksista riippumattomia erityisiä vanhentumisaikojen. Vanhentumisaikojen laskemista koskeva malli perustuu puolestaan siihen, että rikoksen enimmäisrangaistukseen perustuvan vanhentumisaikojen rinnalla sovelletaan aina erityistä vanhentumisaikaa, joka umpeutuu asianomistajan täyttäessä 28 vuotta. Valiokunta pitää ratkaisua toimivana.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan rikoslain 8 lukuun lisättäväksi myös säännös, jonka mukaan nyt säädettävää erityistä vanhentumisaikaa — samoin kuin siihen liittyviä rangaistuksen tuomitsemisen estävää vanhentumista ja tuomitun rangaistuksen raukeamista koskevia säännöksiä — sovellettaisiin, jos rikos on tehty 1 päivänä tammikuuta 1999 tai sen jälkeen. Peruste-

lujen (s. 60/II) mukaan ehdotetulla takautuvalla voimaantulolla pyritään paitsi edistämään rikosoikeudellisen vastuun toteutumista myös korostamaan uuden erityisen vanhentumisaikojen soveltamisalaan kuuluvien rikosten erityistä paheksuttavuutta.

Rikoslain rangaistukset merkitsevät puutumista yksilöiden keskeisiin perusoikeuksiin. Tämän vuoksi laissa on pyritty tarkasti määrittelemään ne rajat, joissa näitä rangaistuksia saa käyttää. Oikeusvaltiossa rikoslain käyttöä rajoittaa laillisuusperiaate eli vaatimus siitä, että rikoksesta rankaisemisen tulee aina perustua lain säännökseen. Rikosoikeuden yleisiä oppeja uudistettaessa laillisuusperiaatteen välittömään yhteyteen liitettiin rikoslain ajallista soveltuvuutta koskeva säännös. Tämän rikoslain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan rikokseen sovelletaan sitä lakia, joka oli voimassa, kun rikos tehtiin. Saman pykälän 2 momentin mukaan tekoajankohdan jälkeen säädetty uusi laki tulee kuitenkin sovellettavaksi, jos sen soveltaminen johtaa lievempään lopputulokseen. Hallituksen esityksessä (s. 52/II ja s. 60/I) todetaan, että ehdotettu uuden erityisen vanhentumisaikojen taannehtiva soveltaminen olisi poikkeus rikoslain 3 luvun 2 §:n 2 momentista, koska se tietyissä tapauksissa johtaisi vastaajan kannalta ankarampaan lopputulokseen kuin tekohetkellä voimassa ollut vanhentumislainsäädäntö.

Lakivaliokunnan mielestä rikoslain taannehtivan soveltamisen kieltö kuuluu rikosoikeudellisen järjestelmän peruspilareihin. Näin keskeistä oikeusvaltiollista periaatetta ei lakivaliokunnan mielestä tule sivuuttaa sillä perusteella, että halutaan korostaa tiettyjen tekojen paheksuttavuutta. Lakivaliokunta myös katsoo, että lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten erityinen paheksuttavuus tulee painokkaasti ilmaista jo nyt säädettävällä uudella erityisellä vanhentumisaikalla. Valiokunnan mielestä ehdotus ei ole perusteltu edes käytännöllisistä syistä, koska hyvin vanhojen tapausten tutkimiseen ja käsitelyyn liittyy usein suuria näyttövaikeuksia, joiden vuoksi esimerkiksi oikeudenkäynti voi muodostua uhrille hyvin raskaaksi kokemukseksi.

Hallituksen esityksen sisältämien säännösehdotusten kokonaisuus

Hallituksen esitystä voi sisällöllisesti luonnehtia varsin moniaineksiseksi kokonaisuudeksi, joka sisältää neljä pääasiallista uudistusehdotusta. Näistä ensimmäinen koskee jo edellä käsitellyä erityisen vanhentumisajan säätämistä tietyille lapsiin kohdistuville seksuaalirikoksille. Ehdotuksen toisena osakokonaisuutena ovat Kansainvälisen rikostuomioistuimen toimivaltaan kuuluvien rikosten vanhentumiseen liittyvät säännökset. Kolmannen ja neljännen osion muodostavat puolestaan ehdotetut uudet tunnusmerkistöt toiselle kuuluvan henkilötodistuksen väärinkäytöstä ja lapsikaappauksesta. Lisäksi esitykseen sisältyy lukuisa joukko teknisiksi luonnehdittavia säännösehdotuksia, jotka johtuvat rikoslakiin aiemmin tehdyistä muutoksista. Viimeksi mainituista selvästi tärkeimmät ovat ne rikoslain 8 lukuun tehtävät muutokset, joiden on tultava voimaan yhtäaikaa ensi vuoden alusta voimaan tulevan uuden 8 luvun kanssa.

Valiokunnan mielestä nyt valitun menettelyn sijasta olisi ollut parempi erottaa erilliseen hallituksen esitykseen ainakin ne lakitekniset uudistukset, joiden on tultava voimaan 1 päivänä tammikuuta 2006. Esityksen myöhäisen antamisajankohdan vuoksi sen eduskuntakäsittelyn aikataulu on nyt jouduttu mitoittamaan näiden teknisten uudistusten voimaantuloa silmälläpitäen.

Yksityiskohtaiset perustelut**1. Laki rikoslain muuttamisesta***8 luku. Vanhentumisesta*

19 §. Eräiden säännösten ajallinen soveltuvuus. Edellä yleisperusteluissa esittämistään syistä lakivaliokunta ehdottaa, että pykälä poistetaan lakiehdotuksesta. Tämän vuoksi myös lakiehdotuksen johtolausetta on muutettava.

16 luku. Rikoksista viranomaisia vastaan.

5 a §. Toiselle kuuluvan henkilötodistuksen väärinkäyttö. Pykäläehdotus sisältää uuden sakonuhkaisen kriminalisoinnin. Sen mukaan rangaistukseen tuomitaan se, joka erehdyttääkseen yksityistä henkilöä antaa oikeudellisesti merkityksellisen tiedon käyttämällä toisen henkilön henkilötodistusta, passia, ajokorttia tai muuta sen kaltaista viranomaisen myöntämää todistusta. Lisäksi ehdotetaan, että tällaiseen rikokseen syylliseksi epäiltyyn voitaisiin soveltaa jokamiehen kiinniotto-oikeutta ja että poliisi voisi tehdä kiinniotetulle henkilöntarkastuksen.

Esityksen perusteluista (s. 18) ilmenee, että ehdotuksen taustalla ovat eräillä matkailupaikkakunnilla lomasesonkien aikana tapahtuneet väärinkäytökset. Toisaalta esityksessä todetaan (s. 33/I), että tällaisen menettelyn yleisyydestä ei ole saatavissa tarkkaa tietoa. Tästä huolimatta viranomaisen myöntämän, toiselle kuuluvan henkilötodistuksen tai vastaavan asiakirjan käyttöä pidetään esityksessä "siinä määrin moitittavana menettelynä, että siihen on syytä liittää rangaistusuhka".

Ennen vuotta 1999 rikoslain 42 luvun 5 §:n mukaan oli rangaistava sakolla sitä, joka erehdyttääkseen yksityistä henkilöä käytti toisen passia, työtodistusta tai muuta sen kaltaista todistusta. Säännös kuitenkin kumottiin, koska pykälässä kuvattu epärehellisyys liittyy käytännössä yleensä jonkin muun rikoksen tekemiseen. Silloinkaan kun näin ei ole — esimerkiksi kun henkilö pyrkii ravintolaan sisään ilman, että täyttää liikkeenharjoittajan asettaman ikärajan — tämäntyyppiseen erehdyttämiseen ei pidetty tarpeellisena kohdistaa rangaistusuhkaa (ks. HE 6/1997 vp, s. 192/II).

Lakivaliokunta toteaa, että ehdotettu uusi tunnusmerkistö on paljolti äskettäisessä uudistuksessa kumotun kaltainen. Se koskee yksityisen henkilön erehdyttämistä henkilötodistusta, passia, ajokorttia tai muuta sen kaltaista henkilötodistusta käyttämällä. Rangaistavuuden edellytyksenä on tämän lisäksi ainoastaan se, että tällaisella käyttämisellä annetaan "oikeudellisesti merkityksellinen tieto". Viimeksi mainittu edellytys ei kuitenkaan mainittavasti rajaa

tunnusmerkistön soveltamisalaa. Esityksen perusteluista nimittäin ilmenee, että kyseessä on tieto, jonka esittämällä saa hyväkseen palvelun, pääsee johonkin paikkaan tai saa hyväkseen muun suoritteen, johon tiedon esittäjä ei ole oikeutettu lainsäädännön "tai muiden erehdyttävänä olevaa yksityishenkilöä velvoittavien määräysten perusteella". Tästä seuraa, että rangaistavaa olisi muun muassa yksityisen elinkeinonharjoittajan asettaman minkä tahansa ikärajan kiertäminen toisen henkilötodistusta väärikäyttämällä. Niin ikään kriminalisointi kattaisi erilaisia lainsäädäntöön perustuvia ikärajoja, esimerkiksi elokuvanäytäntöihin pääsulle tai iltulitteiden ostamiselle asetetut rajoitukset. Viimeksi mainittuun ikärajaan esityksen perusteissa (s. 53/I) nimenomaisesti viitataan.

Lakivaliokunta on aiemmin (ks. LaVL 9/2004 vp) todennut, että kaikelle rikoslainsäädännölle tulee ensinnäkin olla hyväksyttävä peruste. Toiseksi on kyettävä osoittamaan, että on painava yhteiskunnallinen tarve, joka edellyttää juuri uuden rikostunnusmerkistön säätämistä hyväksyttäväksi arvioitujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kolmanneksi säädettävän kriminalisoinnin tulee olla ennaltaehkäisevä, eli uuden rangaistussäännöksen on voitava perustellusti olettaa edes jossain määrin vaikuttavan tarkoitettulla tavalla. Neljänneksi rikosoikeudellisesta laillisuusperiaatteesta johtuu, että tunnusmerkistön on oltava täsmällinen ja tarkkarajainen.

Nyt ehdotettu tunnusmerkistö täytyisi jo pelkästään toisen henkilötodistuksen käyttämisellä ilman, että tällaisella käyttämisellä tavoiteltaisiin taloudellista hyötyä — jolloin kyseeseen voisi tulla petosrikos — tai että henkilötodistusta olisi millään tavoin muunneltu, jolloin kyseessä saattaisi olla väärennysrikos. Lakivaliokunnan mielestä tällainen käyttäytyminen ei ole sillä tavoin moitittavaa, että siihen tulisi reagoida rikoslain avulla. Valiokunta on kiinnittänyt huomiota myös siihen, että rangaistussäännös tulisi käytännössä kohdistumaan yksinomaan alaikäisiin. Erityisesti tähän nähden se pitää ehdotusta myös suhteellisuusperiaatteen vastaisena, mitä on omiaan korostamaan se, että uuteen

tunnusmerkistöön liittyisi myös jokamiehen kiinniotto-oikeus.

Kaikkiaan lakivaliokunta katsoo, että ehdotetulle uudelle kriminalisoinnille ei ole riittäviä perusteita. Lakivaliokunta ei kuitenkaan täysin sulje pois mahdollisuutta puuttua säännöksessä tarkoitettuna kaltaiseen käyttäytymiseen myös rikosoikeudellisin keinoin, jos hallitus myöhemmin esittää tarkoin kohdennettua tunnusmerkistöä, jonka säätämiseksi on osoitettavissa asianmukaisiin selvityksiin pohjautuva painava yhteiskunnallinen tarve ja joka muutoinkin täyttää valiokunnan käytännössään uudelle rikossäännökselle asettamat vaatimukset.

Edellä esitetyistä syistä lakivaliokunta ehdottaa, että pykälä poistetaan lakiehdotuksesta. Tämän vuoksi myös lakiehdotuksen johtolausetta on muutettava.

25 luku. Vapauteen kohdistuvista rikoksista.

9 a §. Toimenpiteistä luopuminen. Pykälän mukaan lapsikaappauksesta voidaan jättää syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksentekijä on vapaaehtoisesti palauttanut lapsen, jos lapsen etu sitä vaatii tai jos siihen on muu erityinen syy. Viimeksi mainituilla syillä viitataan perustelujen mukaan (s. 58/II) seikkoihin, joiden perusteella lapsen poisviemiselle tai palauttamatta jättämiselle on ollut hyväksyttäviä tai ymmärrettäviä perusteita. Lakivaliokunta ehdottaa tämän vuoksi säännöstä selvennettäväksi niin, että toimenpiteistä voidaan luopua, jos oikeudenkäyntiä ja rangaistusta voitaisiin tekojohtaneet syyt huomioon ottaen pitää kohtuuttomina.

3. Laki pakkokeinolain 1 luvun 1 §:n ja 5 luvun 10 §:n muuttamisesta

Valiokunta on edellä ehdottanut, että rikoslain 16 luvun 5 a § poistetaan lakiehdotuksesta. Tästä seuraa, että myös mainittuun pykälään liittyvät pakkokeinolain muutosehdotukset on hylättävä.

Lakialoitteet

Lakialoite LA 93/2003 vp. Valiokunta puoltaa lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten vanhentumisaikojen pidentämistä hallituksen esitykseen sisältyvissä säännöksissä ehdotetulla tavalla. Koska lakialoitteessa ehdotettu säännös poikkeaa niistä, valiokunta ehdottaa lakialoitteen hylkäämistä.

Lakialoite LA 60/2004 vp. Valiokunta puoltaa lapsikaappauksen säätämistä rangaistavaksi hallituksen esityksessä ehdotetussa muodossa. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa, että lakialoite hylätään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta ehdottaa,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana,

että 3. lakiehdotus hylätään,

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että lakialoitteet LA 93/2003 vp ja LA 60/2004 vp hylätään.

Valiokunnan muutosehdotukset**1.****Laki****rikoslain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 8 luvun 1 §:n 1 ja 4 momentti, 6 §:n 1 ja 3 momentti, 9 §, 10 §:n 1 momentti, 14 § ja 18 §:n 1 momentti, 25 luvun 5 §, 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohta ja 5 §:n 1 momentin 5 kohta sekä 48 a luvun 7 §,

sellaisina kuin ne ovat, 8 luvun 1 §:n 1 ja 4 momentti, 6 §:n 1 ja 3 momentti, 9 §, 10 §:n 1 momentti, 14 § ja 18 §:n 1 momentti laissa 297/2003, 25 luvun 5 § laissa 578/1995, 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 5 kohta ja 5 §:n 1 momentin 5 kohta laissa 17/2003 ja 48 a luvun 7 § laissa 1067/2004, sekä

lisätään 8 luvun 1 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 297/2003, uusi 5 momentti ja 6 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 4 momentti, 8 lukuun uusi 12 a (*poist.*) sekä 25 lukuun uusi 5 a ja 9 a § seuraavasti:

8 luku

Vanhentumisesta

1, 6, 9, 10, 12 a, 14 ja 18 §
(Kuten HE)

19 §
(*Poist.*)

16 luku

Rikoksista viranomaisia vastaan

5 a §
(*Poist.*)

25 luku

Vapauteen kohdistuvista rikoksista

5 ja 5 a §
(Kuten HE)

9 a §

Toimenpiteistä luopuminen

Lapsikaappauksesta voidaan jättää syyte ajamatta tai rangaistus tuomitsematta, jos rikoksen tekijä on vapaaehtoisesti palauttanut lapsen, jos lapsen etu sitä vaatii tai jos *oikeudenkäyntiä ja rangaistusta on tekoon johtaneet syyt huomioon ottaen pidettävä kohtuuttomina.*

34 a luku

Terrorismirikoksista

1 ja 5 §
(Kuten HE)

48 a luku

Luonnonvararikoksista

7 §
(Kuten HE)

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 29 päivänä marraskuuta 2005

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Tuija Brax /vihr
vpj. Susanna Rahkonen /sd
jäs. Esko Ahonen /kesk
Lasse Hautala /kesk
Tatja Karvonen /kesk
Petri Neittaanmäki /kesk
Heli Paasio /sd

Jukka Roos /sd
Tero Rönni /sd
Petri Salo /kok
Pertti Salovaara /kesk
Minna Simö /vas
Timo Soini /ps
Marja Tiura /kok.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Risto Eerola.